RİBAT

Dergisi

"Ailenin Tüm Fertlerine Bir Mektep"

Ekim 2012
Yıl : 30
Sayı : 358
Fiyatı : 7.5 TL

Ey Nuh! O Asla Senin Ailenden Değildir

Yaygın Din Eğitimi Üzerine... Sahabe Okulu; Sohbet Halkaları

Beyaz Perdedeki Din Egitimi *Okul Öncesi Dönem ve Din Eğitimi*

Nasıl Bir Sohbet Hocası Hocaefendiler! Bunlar da Sünnettendir...

Davetçinin Dinamikleri

ISSN 1308714203

Editörden

Bugün bütün dünya tarafından kabul edilen en büyük gerçeklerden bir tanesi de fertlerin çok küçük yaşlardan itibaren bir ömür boyunca din eğitimine duyduklarına ihtiyacın fıtri olduğu gerçeğidir. İnsanın fıtraten taşıdığı bu ihtiyacın farkına varıp bunu en güzle şekilde tatmin yolunan giden milletler ve devletler daima kazançlı çıkmışlardır. Ülkemizde bu yıl uygulanmaya başlayan yeni öğretim sistemi içerisinde on yıllardır özlemle beklenen din eğitiminin seçmeli dersler olarak yer alması, ülke insanımızı çok memnun etmiştir. Bu memnuniyet din eğitiminin resmi eğitimi sisteminde yer bulmasından kaynaklanmaktadır.

Yaygın din eğitimi olarak adlandırılan ve resmi boyutundan daha çok sivil toplum boyutu ön plana çıkan bir diğer eğitim metodu daha vardır ki, insanımız dini bilinç ve kimliğini on yıllardır bu eğitim metodu sayesinde koruyup geliştirebilmiştir. Bu sayımızda ana tema olarak üzerinde durduğumuz "***yaygın din eğitimi***" konusu bu konuda dert sahibi olan her insanın üzerinde düşündüğü, neler yapılabilir sorusunun sürekli kendine sorduğu, aslında dinamik bir alandır. Fakat son dönemde yaygın din eğitimi alanında, uzun yılların verdiği tecrübenin de mani olamadığı ciddi bir sorunumuz bulunmaktadır. Bu sayımızın söyleşi konuğu olan Yrd. Doç. Dr. Mehmet Korkmaz Hocamızın vurguladığı gibi bu sorun, yaygın din eğitimi kurumlarında nitelikle ilgili problemimiz mevcuttur. Var olan tecrübe ve birikim, bizi kendini güncellemekten alıkoymamalı; tam aksine içerik ve mahiyet itibariyle daha güzelini arama yolunda bizi yeni bir gayret

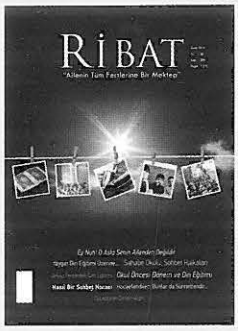

ve çabaya sevk etmelidir.

Yaygın din eğitimi dosyamızda geniş ve doyurucu bir içeriğe sahip olan söyleşimizin yanısıra, Yrd. Doç. Dr. Bilal Yorulmaz "Beyaz Perdede Din Eğitimi"ni, Doç. Dr. İsmail Sağlam "Okul Öncesi Dönemde Din Eğitimi"ni, Musab Seyithan "sohbet hocaları"nı, Yusuf Taşcı, Ramazan Kayacık ve Halil Atalay "sohbet âdâbı"nı, Nureddin Yıldız "hocaların görev ve yükümlülükleri"ni kaleme aldılar.

Dosya yazarlarımız ve farklı konulardaki yazılarıyla diğer yazarlarımızın katkılarıyla dolu ve doyurucu bir içeriğe sahip yeni bir sayıyla daha karşınızdayız. Umarız, yetişecek yeni nesiller ve halen yetişmeye devam eden tüm kardeşlerimiz için din eğitiminin içeriği konusunda bir katkı sağlayabiliriz. Zira yaygın din eğitimi, din eğitimi alanında en büyük hizmetin görüldüğü ve en büyük faydanın sağlandığı bir alan olarak yediden yetmişe geniş bir muhatap kitlesine sahiptir.

"***Hicret***" konulu 31. yılımızın ilk sayısı olacak olan Kasım sayımızda buluşmak ümidiyle, tüm okurlarımızı en kalbi muhabbetlerimizle selamlıyor, daha nice yıllara beraberce yürümek ümidiyle sizlerden okumanızı, okutmanızı, abone olmanızı ve abone bularak dergimize destek olmanızı istirham diyoruz.

RİBAT

Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş. Adına
İmtiyaz Sahibi
İsmail KAYAHAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Musa GÜN

Genel Yayın Yönetmeni
Sami BAYRAKCI

Yayın Danışmanı
M. Sami BÜYÜK

Halkla İlişkiler
Mustafa Erkek

Abone Sorumlusu
M. Sait UĞUZ

Hukuk Müşavirleri
Av. Şakir ÖZMEN
Av. M. Fatih ÖZDEMİR

Grafik Tasarım
Mehmet Ali AYYILDIZ

Baskı - Cilt
Erman Ofset Matbaacılık
San. Tic. Ltd. Şti.
Fevzi Çakmak Mah. Yeni Matbacılar Sitesi
6. Blok No 14 Karatay / Konya
Tel: 0 332 342 01 55
Fax : 0 332 342 21 63

Basım Tarihi
Ekim 2012

Ribat Dergisi
Merkez
Mevlana Çarşısı
Kat: 2/206

İrtibat Bürosu
Babalık Mah. Demirci İş Merkezi
B Blok Kat:7/706 Selçuklu KONYA
Tel: 0 332 236 25 61
Tel/Fax: 0 332 236 25 62
Gsm: 0 554 882 69 82

ISSN
1308 - 7142

www.ribatdergisi.com
ribat@ribatdergisi.com

İçindekiler

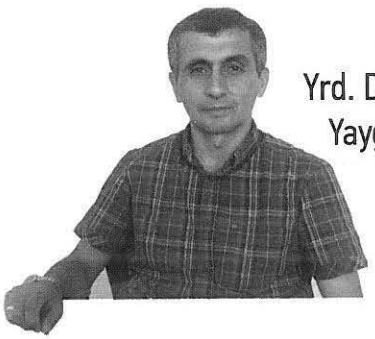
Abdullah Büyük	04
Prof. Dr. Ali Akpınar	07
Yrd. Doç. Dr. M. Korkmaz	10
Yusuf Taşcı	16
Nureddin Yıldız	18
Yrd. Doç. Dr. B. Yorulmaz	20
Seher Kümüş	24
Musab Seyithan	26
Halil Atalay	28
Prof. Dr. Saffet Köse	30
Selman Yiğit	32
Ramazan Kayacık	36
Doç. Dr. İsmail Sağlam	38
Ramazan Kayan	42
Muhammed Emin Yıldırım	46
Ahmet Şahin	50
Ahmet Varol	52
Beyza Karaköse	56
Hüseyin K. Ece	58
Betül Güçlü	62
Ahmet Akil Yağınlı	64

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Korkmaz
Yaygın Din Eğitimi Üzerine...
10

Yrd. Doç Dr. Bilal Yorulmaz
Beyaz Perdedeki
Din Eğitimi
20

Prof. Dr. Saffet Köse
Çeşitli Fıkhi Meseleler
30

42 Ramazan Kayan
Davetçinin Dinamikleri

Temsilcilik İrtibat Telefonları

İstanbul	: 0 212 685 00 77	Hendek	: 0 536 297 95 33	Tarsus	: 0 531 261 89 29
Ankara	: 0 312 374 21 09	Malatya	: 0 533 366 27 71	Yalvaç	: 0 538 208 81 68
İzmir	: 0 232 425 07 85	Arapgir	: 0 537 564 87 98	Şanlıurfa	: 0 546 266 96 46
Adana	: 0 505 386 27 83	Yalova	: 0 226 813 82 12	K.Maraş	: 0 530 497 42 46
İnegöl	: 0 224 715 67 41	Kütahya	: 0 542 475 76 08	Batman	: 0 535 287 57 20
Denizli	: 0 505 706 05 04	Emet	: 0 535 207 08 26	Erdemli	: 0 535 619 89 42
Kayseri	: 0 352 336 50 75	Altıntaş	: 0 543 364 49 54	Antalya	: 0 532 432 44 60
Bozüyük	: 0 228 314 08 81	Mersin	: 0 505 965 42 51	Fransa	: 33 661 76 28 57
Adapazarı	: 0 264 277 19 46	Manavgat	: 0 242 746 22 44	Avusturya	: 43 650 4243 445

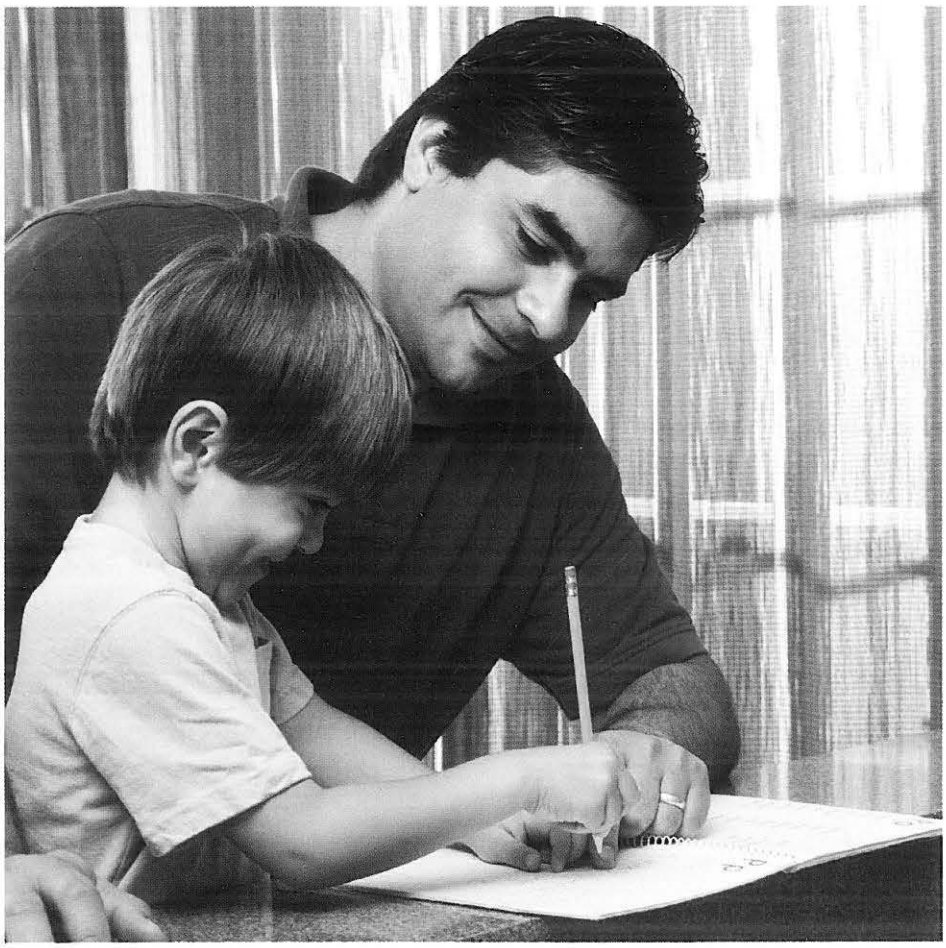
Abonelik Ücretleri
Yurt içi : 85 TL **Yurt dışı** : 70 €

- **Ribat Dergisi Posta Çeki Hesap No:** 18 16 130
- **Türkiye Finans Alaaddin Şubesi**
  Şube Kodu : 102 Hesap No : 78 49 31 - 1
- **Yurt dışı abonelerimiz!**
  Ödeme için banka hesap numaralarımızı kullanabilir ya da dergimizle iritibata geçebilirsiniz.

Doç. Dr. İsmail Sağlam

Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Din Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Okul Öncesi Dönem ve Din Eğitimi

Çocuktaki taklit eğilimi dikkate alınarak, hem yetişkinler kendi davranışlarının çocuklar tarafından taklit edildiğini bilerek davranmalı, hem de çeşitli taklit etkinliklerinin içeriği dini gelişimi de destekleyici nitelikle olmalıdır. Çünkü bu dönemde yetişkinlerin iyi veya kötü olarak gördükleri ve değerlendirdikleri şeyler, çocuklar tarafından aynı şekilde kabullenilmektedir.

Okul öncesi eğitimi dünyada ve ülkemizde her geçen gün biraz daha üzerinde durulan bir konu olma özelliğini sürdürmektedir. Geçtiğimiz asırda çocuk gelişimi ve eğitimi alanında gerçekleştirilen bazı bilimsel çalışmalarla adeta çocuk yeniden keşfedilmiştir. İnsan hayatı, özellikle de çocukluk yılları çok çeşitli dönemlere ayrılmış ve her dönemin özellikleri daha belirgin hale gelmiştir. Söz konusu dönemler arasında belki de eğitim açısından en çok ihmal edilen dönemin okul öncesi dönem olduğu fark edilmiştir. Konunun önemini anlayan ülkelerde çeşitli kurum ve kuruluşlar okul öncesi eğitimine yönelmişler ve ilgilerini devam ettirmekteler.

Okul öncesi eğitimi, 0-6 yaşları kapsayan ve çocukların tüm gelişimlerini, toplumun kültürel değerleri doğrultusunda gerçekleştirmeye çalışan, duyguların gelişimini ve algılama gücünü artırarak akıl yürütme sürecinde çocuklara yardımcı olan ve yaratıcılığını geliştiren; çocukların milli, manevi, ahlaki, kültürel ve insani değerlere bağlılığını sağlayan; kendini ifade etmesine, öz denetimlerini sağlayabilmesine ve bağımsızlık kazanmasına olanak sağlayan, sistemli bir eğitim süreci olarak tarif edilmektedir.

Anaokulu, anasınıfı ve yuva olarak isimlendirilen verilen eğitimin amacı ise; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkan-

lıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, koşulları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratılmasını, Türkçenin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamak şeklinde belirtilmektedir.

Yukarıda belirtilen okul öncesi eğitimin tarifi, amaç ve görevleri, bu eğitimden neyin hedeflenmesi gerektiği konusunda bize ipucu vermektedir. Bu hedefleri üç maddede toplayabiliriz:

1. Çocuğun temel gelişimini sağlayacak bir ortam hazırlayarak; onun bedensel, bilişsel, sosyal, duygusal vb. gelişimini sağlama

2. Çocuğun özbakım, yaratıcılık ve bireysel yeteneklerinin önünü açma

3. Çocuğun ahlaki ve dinî gelişimini kendi seviyesinde gerçekleştirmesine fırsat tanıma

Okul Öncesi Dönemde Din Eğitimi

Okul öncesi eğitiminin kendine has özellikleri olan bir eğitim dönemi olduğunu, çocuğun ruh ve beden sağlığını koruyarak, bütün gelişim alanlarında potansiyelini açığa çıkarmasına ve kendi seviyesinde hayata hazırlanmasına yardımcı olmanın gereğini vurguladıktan sonra, bu dönemde "din eğitiminin verilmesi" veya "din eğitiminin nasıl verilmesi" üzerinde durmaya çalışalım.

Türkiye'de ilköğretim 4. sınıftan önceki yaşlarda ve sınıflarda çocuklara dini bilgi verilmediği için okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen etkinliklerde ve kullanılan materyallerde dini bilgi ve semboller kullanılmamaktadır. Dünyada pek eşine rastlanmayan bir uygulama ile ülkemizde ilköğretim dördüncü sınıftan itibaren dini bilgi verilip daha önce verilmemesinin, pedagoji ve psikoloji bilimleri açısından nasıl bir gerekçeyle açıklandığı doğrusu merak konusudur. Dünyadaki uygulamalarda ya uygulanan sistem gereği eğitimin hiçbir kademesinde din eğitimine yer verilmez, ya da okul öncesi dönemden itibaren pedagojik ilkeler doğrultusunda çocuklar din eğitimlerini almaya başlarlar. Bu eğitim, çocuğun dini ve ahlaki gelişimlerini desteklemekle beraber, diğer gelişim alanlarını da destekleyici nitelikte devam eder. Dolayısıyla söz konusu dönemde din eğitimine yer verilmemesi, çocuğun temel gelişim alanlarından birisi olan dini ve ahlaki gelişiminin ihmal edilmesi anlamına gelmektedir.

Dünyadaki uygulamalarda ya uygulanan sistem gereği eğitimin hiçbir kademesinde din eğitimine yer verilmez, ya da okul öncesi dönemden itibaren pedagojik ilkeler doğrultusunda çocuklar din eğitimlerini almaya başlarlar.

Öte yandan bir anne-baba okul öncesi dönemden itibaren çocuğunun dini ve ahlaki gelişimini destekleyecek bir eğitim isteyebilir mi? Eğer isteyebilir denilecekse bu ne anlama gelir, içeriği nasıl olur ve pratikte bunun karşılığı nedir? Bu sorular, cevap bekleyen sorulardır. Okul öncesi eğitimi kendine has özellikleri olan bir eğitim olduğuna göre, eğitim biliminin ilkelerine ters düşmeyen din eğitiminin nasıl verileceğine kapı aralayabilmek için Hz. Peygamber'in uygulamalarına göz atmamız gerekecektir.

Hz. Peygamber'in, küçük yaşlardan itibaren çocuklara hangi eğitimi verdiğine değinmeden önce, çocuklara kazandırmaya çalıştığı insani değerlerden bahsetmek istiyoruz. Sevgi, hoşgörü, değer verme, selamlaşıp hal hatır sorma, arzu ve isteklerini dikkate alma, aralarında adaleti gözetme gibi değerleri çocuklarla olan doğal ilişkilerinde yaşayarak onlara kazandırmaya çalışmaktadır. Saydığımız bu insani değerlerin içerisine "doğruluk, adalet, insan sevgisi, üretken olma, haksızlığa karşı durma gibi, günümüzde değerler eğitimi kapsamına giren, vicdani hassasiyete sahip her insanın kabul edebileceği bütün değerleri koyabiliriz.

Bununla beraber Hz. Peygamber'in okul öncesi dönemden itibaren çocukların eğitiminde, onların bazı becerileri kazanmalarını ve temel gelişimlerini tamamlamalarını dikkate alma yanında, iman-ibadet öğretimi ve Kur'an ile yüzleşmeleri konusunda hassas davrandığını görmekteyiz.

Çocuklara iman esaslarının öğretiminde Allah'ı kendi seviyelerinde tanımaları ve diğer iman esaslarından haberdar edilmeleri, yine bu çerçevede Allah-kâinat-insan arasındaki ilişkiyi, basitten karmaşığa doğru kavrayabilecek entelektüel birikimi elde edebilmeleri, dikkate alınmaktadır diyebiliriz. Sözgelimi ilk konuşmaya başlayan çocuklara dahi imanla ilgili şu cümlelerin öğretilmesini tavsiye ettiğini görüyoruz:

"Hamd O Allah'a olsun ki, O ne bir çocuk edinmiştir, ne de mülkünde bir ortağa sahiptir."

"Allah'tan başka ilah yoktur."

"Allah'a inandım tağutu reddettim."

Yukarıdaki cümlelerin kalıp halinde yeni konuşmaya başlama yaşından itibaren çocuklara öğretilmesinin istenmesi, okul öncesi dönemde çocuklara koro halinde veya tek olarak söyletilen özlü cümleler gibi değerlendirilebilir. Bu cümleler tam olarak telaffuz edilemese ve çocuk tarafından

anlaşılmasa da, onların hem dil gelişimine hem de yetişkinlerle iletişim kurup sosyalleşmelerine katkı sağladığı, bu uğraşla yetişkinlerin takdir, övgü ve sevgilerini topladıkları bilinen bir gerçektir. Ayrıca onların zamanla ilerleyen yaşlarına göre Allah'a olan imanlarını güçlendirecek ve fikri temel bulacak uygulamalara da başvurduğunu görmekteyiz. On üç yaşına kadar Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanında kalan Abdullah b. Abbas'la aralarında geçen şu konuşma dikkat çekicidir:

Bir gün Peygamberimiz devesine binmiş, beni de terkisine almıştı.

Bana şöyle buyurdu:

*"**Abdullah! Öncelikle sana şunları söylemek isterim. Genişlik zamanında kendini Allah'a sevdir ki, O da seni sıkıntılı zamanında sevsin. Allah'ın emir ve yasaklarına önem ver ki, Allah da sana önem versin, seni gözetsin. Allah'ın hakkını gözet ki, O'nu yanı başında bulasın. Bir şey istediğin zaman Allah'tan iste. Yardım dilediğinde Allah'tan dile... Şunu bil ki bütün varlıklar elbirliği ile sana zarar vermek isteseler, Allah'ın takdir ettiğinden başkasını yapamazlar. Kaderi yazan kalemin işi bitmiş, yazılanlar ise kurumuştur. Bilmiş ol ki, Allah'ın yardımı ancak sabredenler içindir ve her zorlukla beraber mutlaka bir kolaylık vardır.**"*

Yukarıda anlatılan olay zamanında Abdullah b. Abbas'ın kaç yaşında olduğunu bilmiyoruz, ama Allah ile sevgi ve güven bağlamında bir ilişki kurulmasının hedeflenmesi okul öncesi dönem çocuğunun dini gelişimi açısından önem arz etmektedir diyebiliriz.

İbadet öğretimi konusuna gelince; ibadetlerin neler olduğunu ve nasıl yapıldığını öğrenmek ibadetin bilgi boyutunu, öğrenilen bu ibadetleri içtenlikle yerine getirmek ve ibadetlerini yerine getiren bir insan olmak da, davranış boyutunu oluşturmaktadır. Hz. Peygamber'in asıl hedefi de ergenlik yaşına ulaşmayla beraber severek isteyerek ibadetlerini yerine getiren bireyler yetiştirmektir. Okul öncesi dönemden sonraki yaş çocukları için Hz. Peygamberin teferruatlı ve hassasiyetle ibadet eğitimi tavsiyelerini çeşitli hadislerden öğreniyoruz.

> Okul öncesi eğitimi kendine has özellikleri olan bir eğitim olduğuna göre, eğitim biliminin ilkelerine ters düşmeyen din eğitiminin nasıl verileceğine kapı aralayabilmek için Hz. Peygamberi'n uygulamalarına göz atmamız gerekecektir.

Okul öncesi dönem çocuklarının ibadet öğretimine gelince; yetişkinlerin yaptıkları ibadetleri görmeleri ve duygusal atmosferi hissetmeleri hedeflenmektedir diyebiliriz. Hz. Peygamber'in, çocukları mescitlere, beş vakit namaza, Cuma ve bayram namazlarına götürülmelerini istemesinden, ibadet öğretimi açısından zenginleştirilmiş çevre ile çocuğun irtibatını kurmayı hedeflediği sonucuna ulaşılabilir. Yine yeri geldikçe yetişkinlerin oruç, dua, hac ve diğer ibadetleri yaparken, hem çocukların anlayabilecekleri ölçüde bilgilendirilmeleri hem de ibadet anında yetişkinlerin kutsal ile ilişkilerinin duygu ve davranışlara nasıl yansıdığını hissetmeleri, bu dönemdeki çocukların ibadet öğretimi için önemli etkinliklerdir. Ayrıca bu etkinliklerle topluma karışan ve sosyal hayatı tecrübe eden çocuk, dini gelişimin yanı sıra, diğer temel gelişimlerini destekleyecek fırsatları yakalama imkânını da elde edebilecektir.

Hz. Peygamber döneminde okul öncesi yaşındaki çocukların Kur'an ile ilişkilerine gelince, okuma yazma olgunluğuna erişmeyen çocukların okuryazarlık anlamında Kur'an'la yüzleştiklerini söylemek güçtür. Ancak daha önce belirtiğimiz gibi konuşmaya başlamayla beraber Kur'an'dan kısa bazı ayetlerin ezberletildiği bilinen bir durumdur. Durum böyle olunca çocuğun ne zaman okuryazarlık olgunluğuna eriştiğini tespit etmek önem kazanmaktadır. Bunu belirlemek ise günümüzdeki ilgili uzmanların işidir ve diğer yazıları okuma ile paralel düşünülecek bir olgudur diyebiliriz. Öte yandan gerekli olgunluğa erişmiş çocukların ve diğer bireylerin Kur'an okumalarını teşvik edici ayet ve hadisler bulunduğu bilinmektedir.

Okul Öncesi Dönemde Din Eğitimi Nasıl Verilebilir?

Yukarıda okul öncesi eğitimi ilkelerini, çocuğun temel gelişim ihtiyaçlarını ve yapılan bilimsel çalışmalarla dini ve ahlaki gelişimin okul öncesi dönemden itibaren nasıl bir seyir izlediğini açıklamaya çalıştık. Bunun yanında Hz. Peygamber'in, çocuğun temel gelişimini sağlamasına, bazı bilgi ve becerileri kazanmasına, aynı paralelde dini ve ahlaki gelişimini de sürdürmesi için inanç ve ibadetle yoğrulmuş hayatın içerisine katılmasına özen gösterdiğini ifade etmeye çalıştık. Bütün bunlardan okul öncesi dönemde din eğitimi ihtiyacının en azından istekli anne-babaların çocukları için bir vakıa olduğunu söylemek mümkündür.

Okul öncesi dönemde din eğitimini dikkate almak hiçbir zaman müstakil bir din dersi şeklinde anlaşılmamalıdır. Bu dönemde, gerçekleştirilen etkinlikler ön plandadır. Sözlü öğretim, oyun, taklit, özbakım, pratik beceri,

bireysel yetenek ve sanatsal kabiliyet geliştirme etkinliklerinin hepsi, çocuğun diğer gelişim alanlarıyla beraber dini ve ahlaki gelişimlerini de hedefleyen nitelikte olmalıdır. Yoksa okul öncesi eğitiminin etkinliklerinden bağımsız, ilköğretim dönemi çocuklarına uygulanan ders ve sınıf mantığıyla hazırlanmış haftanın belli bir saatinin din eğitimine ayrılmasını, bu dönem için düşünmüyoruz.

Yukarıda saydığımız bütün etkinlikler içerisinde varlığını hissettirecek bir din eğitimi daha doğal ve bu dönem çocukları için daha anlamlı olacaktır. Bu eğitimi yaptıracak öğretmen bulmak sorun olabilir. Çünkü üniversitelerin okul öncesi bölümlerinden mezun olan öğretmenler, okul öncesi eğitiminin özelliğini ve yapılacak etkinlikleri öğrenerek mezun oluyorlar. Ancak çocukların dini içerikli sorularına cevap vermekte zorlanıyorlar ve mevcut etkinlikler içerisinde dinî ve ahlakî gelişimi gerçekleştirecek argümanları kullanmada desteğe ihtiyaç duyuyorlar. Öte yandan dini konularda bilgi sahibi olup da okul öncesi eğitimi konusunda eğitim görmemiş öğretmenler ise bu dönem çocuğunu tanıma ve hangi etkinliklerin nasıl gerçekleşeceği konusunda yeterli donanıma sahip olmayabiliyor. Her iki durumda da çocuğun diğer gelişim alanlarıyla beraber dini ve ahlaki gelişimlerinin de dikkate alındığı ideal bir okul öncesi eğitimden bahsetmemiz mümkün olmayacaktır.

Şimdi okul öncesi eğitim etkinlikleri arasında din eğitiminin nasıl yer alabileceğine birkaç örnek vererek konuyu tamamlamak istiyoruz:

Okul öncesi dönem sözlü öğretim etkinlikleri içerisinde; şiir, bilmece, tekerleme, masal hikâye, biyografiler, hatıralar ve bazı özlü kısa cümleler önemli yer tutar. Sözgelimi çocuklara kısa şiirler ezberletilirken, çeşitli kokendini ve çevreyi keşfetme gibi kazanımlara ulaşma imkânı elde edilebilir.

> Okul öncesi dönemde din eğitimini dikkate almak hiçbir zaman müstakil bir din dersi şeklinde anlaşılmamalıdır. Bu dönemde, gerçekleştirilen etkinlikler ön plandadır.

nuları içeren şiirler yanında bazen de din eğitimi açısından destekleyici bazı şiirler kullanılabilir. Aşağıdaki şiiri bir grup okul öncesi dönem çocuğuna söylettirdiğimizde kolaylıkla ve istekle söylendiğini gördük.

Allah'tır ilk sözümüz
İman dolu özümüz
Uyanırken her sabah
Derim hemen Bismillah
Bir şey yerken içerken
Kitabımı açarken
Yönelirim Rabbime
Kuvvet gelir kalbime
Düşürmem hiç dilimden
Allah tutar elimden
(M. Asım KÖKSAL)

Yine sözlü öğretim etkinlikleri çerçevesinde, çocukların anlayabilecekleri dil ve teknikler kullanılarak Hz. Peygamberin ve diğer tarihi şahsiyetlerin hayatı ile Bedir savaşı, İstanbul'un fethi gibi tarihi olaylar anlatılabilir.

Öte yandan okul öncesi eğitimi için önemli fırsatlar sunan oyun etkinlikleri ile yardımlaşma, adalet duygusu, paylaşma, başkasının hakkına saygı duyma, fen ve tabiata yönelme,

Aynı şekilde çocuktaki taklit eğilimi dikkate alınarak, hem yetişkinler kendi davranışlarının çocuklar tarafından taklit edildiğini bilerek davranmalı, hem de çeşitli taklit etkinliklerinin içeriği dini gelişimi de destekleyici nitelikle olmalıdır. Çünkü bu dönemde yetişkinlerin iyi veya kötü olarak gördükleri ve değerlendirdikleri şeyler, çocuklar tarafından aynı şekilde kabullenilmektedir.

Çocuğun günlük hayatını normal şekilde sürdürebilmesi için gerekli olan özbakım ve bazı pratik bilgileri öğretirken, yeme, içme uyku gibi ihtiyaçlarını karşılarken dahi, din eğitimi verme imkânı doğmaktadır. Yemekten önce ve sonra ellerin yıkanması, besmele ile başlanması, özlü ifadeler içeren duaların yapılması, bu bağlamda sayılabilecek etkinliklerdir. Burada sayamadığımız resim, müzik ve diğer birçok etkinlik aynı anlayışla ele alınabilir.

Küçük yaşlardan itibaren çocuklarda sağlam ahlaki temeller üzerine oturmuş kişilik ve karakter geliştirebilmek için, iç denetim oluşturabilecek tarzda eğitim vermek, önem arz etmektedir. Bunun için sevgi, güven, adalet, yardımlaşma gibi temeller üzerine oturmuş inanç ve yaşayış tasavvuru önem arz etmektedir. Bu düşünceye dayanan eğitim ve yetişkin örnekliği iç denetim sahibi çocuk yetiştirmek için vazgeçilmez şartlardandır. Okul öncesi dönemde çocukların eğitiminde de bu ilkeler doğrultusunda hareket etme zarureti kendini göstermektedir. Konuya bu açıdan yaklaşınca eğitimin çeşitli alanlarının bireyi aynı kişilik hedefine taşımaya yöneldiği fark edilecektir. Verilmeye çalışılan din eğitiminin bu hedeften uzak bir amaç taşımadığı anlaşılmış ve ortaya çıkmış olacaktır.